

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ПОЧАТКОВА ОСВІТА ТА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 013 Початкова освіта

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

**Кваліфікація – Вчитель початкових класів закладу загальної
середньої освіти. Вихователь дітей раннього та дошкільного віку**

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету
імені Володимира Винниченка

Голова вченої ради
/проф. О. А. Семенюк/

(протокол № 12 від «27» травня 2019 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01 вересня 2019 р.

Ректор /проф. О. А. Семенюк/
(наказ № 89/2-ун від «28» травня 2019 р.)

Кропивницький – 2019 р.

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

1. **Прибора Тетяна Олександрівна** – керівник проектної групи (гарант освітньо-професійної програми), кандидат педагогічних наук, доцент.
2. **Котелянець Наталка Валеріївна** – член групи– доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методик дошкільної та початкової освіти ЦДПУ імені Володимира Винниченка.
3. **Цуканова Наталія Миколаївна** – член групи– кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти ЦДПУ імені Володимира Винниченка.

1. Профіль освітньої програми за спеціальністю 013 Початкова освіта, за додатковою спеціальністю 012 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня «Початкова освіта та Дошкільна освіта»

1 – Загальна характеристика

Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, факультет педагогіки та психології, кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр Освітня кваліфікація – Бакалавр освіти Професійна кваліфікація – Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти. Вихователь дітей раннього та дошкільного віку
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Початкова освіта та Дошкільна освіта»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	акредитована МОН України Сертифікат акредитації спеціальності Початкова освіта та Дошкільна освіта серія УД № 12002949 від 11 липня 2018 р.
Цикл/рівень	Перший (бакалаврський) рівень НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF LLL – 6 рівень
Передумови	Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр». Набір на ОПП за спеціальністю 013 Початкова освіта, за додатковою спеціальністю 012 Дошкільна освіта першого бакалаврського рівня здійснюється за результатами складання ЗНО.
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До 01 липня 2023 року
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	www.cuspu.edu.ua
Академічні та професійні права випускників	Випускники мають право продовжувати навчання на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти.
Працевлаштування випускників	Професійні назви робіт, коди і назви класифікаційних угруповань професій за Національним класифікатором України «Класифікатор професій ДК 003:2010», що здатний виконувати випускник, наведені у Додатку А.

2 – Мета освітньої програми

Метою освітньо-професійної програми «Початкова освіта та Дошкільна освіта» є набуття студентами професійної компетентності щодо навчання учнів початкової школи освітніх галузей, визначених Держстандартом, на рівні, що відповідає академічній та професійній кваліфікації та здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання та

практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів педагогічної науки.

3 – Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація за наявності)	Освітньо-професійна програма «Початкова освіта та Дошкільна освіта» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 013 Початкова освіта
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма підготовки бакалавраз орієнтацією на теорію та практику початкової та дошкільної освіти
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна освіта в галузі педагогіки та методик навчання в системі початкової освіти. Акцент на підготовку висококваліфікованих кадрів, які б мали сформовані загальні та фахові компетентності для виконання професійних завдань освітнього та інноваційного характеру в початковій освіті та дошкільній освіті
Особливості програми	Інваріантна та варіативна складові (в т.ч. дисципліни вільного вибору студентами), обов'язкова виробнича педагогічна практика, узгодженість із Програмою бакалавра дошкільної освіти, що забезпечить формування загальних і фахових компетентностей, достатній рівень соціальної та академічної мобільності, особистісно-професійного розвитку студентів

4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

Придатність до працевлаштування	Сфера працевлаштування – заклади загальної середньої освіти, заклади дошкільної освіти та позашкільні навчальні заклади. Професійні назви робіт: код ЗКППТР 25157 вчитель початкового навчально-виховного закладу (згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій ДК 003:2010). За основною спеціальністю: код КП 2331 (код ЗКППТР25157) – вчитель початкового навчально-виховного закладу код КП 2359.2 (код ЗКППТР24275) – організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми код КП 2359.2 (код ЗКППТР 23471) – методист позашкільного закладу код КП 2359.2 (код ЗКППТР 24313) – педагог-організатор Додаткова спеціальність: код КП 2332 (код ЗКППТР 20303) – вихователь дитячого садка (ясел-садка)
Подальше навчання	Мають право продовжити навчання на другому рівні вищої освіти.

5 – Викладання та оцінювання

Викладання та навчання		<p>Використовуються студентоцентрований, проблемноорієнтований, професійноорієнтований, комунікативний, міждисциплінарний підходи до навчання.</p> <p>Викладання проводиться у вигляді лекцій, семінарів, лабораторних робіт, проведення індивідуальних занять, проходження виробничої практики у закладах загальної середньої освіти та закладах дошкільної освіти, консультацій з викладачами, самонавчання через електронне Модульне середовище навчального процесу ЦДПУ імені Володимира Винниченка.</p>
Оцінювання	Принципи та процедури забезпечення якості освіти	<p><i>До системи оцінювання входить:</i> усні та письмові відповіді, індивідуальні науково-дослідні завдання, заліки, екзамени, написання та захист кваліфікаційної роботи.</p> <p><i>Принципи забезпечення якості освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – реагування на розмаїтість системи вищої освіти, навчальних закладів, програм і студентів; – врахування потреб та очікувань студентів, усіх інших залучених сторін та суспільства; – врахування компетентностей науково-педагогічних працівників; – сприяння розвитку культури якості освіти. <p><i>Процедурами забезпечення якості освіти є:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розробка стратегії і політики в сфері якості вищої освіти; – розробка механізму формування, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; – розробка системи оцінювання знань здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників та регулярного оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті ЦДПУ імені Володимира Винниченка, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб, згідно з розробленими та затвердженими правилами; – організація підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; – формування необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за освітньою програмою; – створення та функціонування інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; – оприлюднення об'єктивної неупередженої інформації про освітню програму, ступінь вищої освіти та кваліфікації; – розробка політики щодо ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях здобувачів вищої освіти; інших процедур і заходів.
	Моніторинг та періодичний	<p>Здійснюється моніторинг і періодичний перегляд програм з метою забезпечення їх відповідності потребам</p>

	<p>перегляд освітніх програм</p>	<p>студентів і суспільства. Моніторинг спрямований на безперервне вдосконалення програм. Регулярний моніторинг, перегляд і оновлення освітніх програм мають на меті гарантувати відповідний рівень надання освітніх послуг, а також створюють сприятливе й ефективне навчальне середовище для здобувачів вищої освіти. Це передбачає оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – змісту програми в контексті останніх досліджень у сфері освіти та освітніх послуг, гарантуючи відповідність програми сучасним вимогам; потреб суспільства, що змінюються; – навчального навантаження здобувачів вищої освіти, їх досягнень і результатів завершення освітньої програми; – ефективності процедур оцінювання студентів; – очікувань, потреб і задоволеності здобувачів вищої освіти змістом та процесом навчання; – відповідності навчального середовища меті і змісту програми; – якості сервісних послуг для здобувачів вищої освіти.
	<p>Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти</p>	<p>Оцінювання здобувачів вищої освіти базується на принципах студентоцентрованого навчання та передбачає наступне:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінювачі (експерти) ознайомлені з існуючими методами проведення тестування та екзаменування і отримують підтримку для розвитку власних навичок у цій сфері; – критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь; – оцінювання здобувачів вищої освіти дозволяє продемонструвати ступінь досягнення ними запланованих результатів навчання; – процедури оцінювання здобувачів вищої освіти повинні враховувати пом'якшувальні обставини; – оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених процедур; – наявність офіційної процедури розгляду апеляцій здобувачів вищої освіти.
	<p>Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників</p>	<p>Система підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників розробляється у відповідності до діючої нормативної бази та будується на наступних принципах:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обов'язковості та періодичності проходження стажування і підвищення кваліфікації; – прозорості процедур організації стажування та підвищення кваліфікації; – моніторингу відповідності змісту програм підвищення кваліфікації завданням професійної діяльності; – обов'язковості впровадження результатів підвищення кваліфікації в наукову та педагогічну діяльність;

		– оприлюднення результатів стажування та підвищення кваліфікації.
	Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу	Заклад вищої освіти забезпечує освітній процес необхідними та доступними для здобувачів вищої освіти ресурсами (кадровими, методичними, матеріальними, інформаційними тощо) та здійснює відповідну підтримку студентів. При плануванні, розподілі та наданні навчальних ресурсів і забезпеченні підтримки здобувачів вищої освіти враховуються потреби різноманітного студентського контингенту (студенти: з досвідом, заочної форми навчання, працюючі, іноземні, з особливими потребами) та принципи студентоцентрованого навчання. Внутрішнє забезпечення якості освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а студенти поінформовані про їх наявність.
	Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом	З метою управління освітнім процесом розроблено ефективну політику в сфері інформаційного менеджменту та відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Дана система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної кампанії, планування та організацію навчального процесу; доступ до навчальних ресурсів; облік та аналіз успішності здобувачів вищої освіти; адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності; моніторинг дотримання стандартів якості; управління знаннями та інноваційний менеджмент; управління кадрами тощо.
	Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	Достовірна, об'єктивна, актуальна, своєчасна та легкодоступна інформація про діяльність за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта та Дошкільна освіта» публікується на сайті ЦДПУ імені Володимира Винниченка, включаючи програми для потенційних здобувачів вищої освіти, студентів, випускників, інших стейкхолдерів і громадськості. Надається інформація про освітню діяльність, включаючи програми, критерії відбору на навчання; заплановані результати навчання за програмою; кваліфікації; процедури навчання, викладання та оцінювання, що використовуються; прохідні бали та навчальні можливості, доступні для студентів тощо.
	Запобігання та виявлення академічного плагіату	Система забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, сформована в ЦДПУ імені Володимира Винниченка, базується на таких принципах: <ul style="list-style-type: none"> – дотримання загальноприйнятих принципів моралі; – демонстрація поваги до Конституції і законів України та дотримання їхніх норм; – повага до всіх учасників освітнього процесу незалежно від їхнього світогляду, соціального стану, релігійної та національної приналежності; – дотримання норм законодавства про авторське

		<p>право;</p> <ul style="list-style-type: none"> – посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; – самостійне виконання індивідуальних завдань. <p>У випадку порушення принципів академічної доброчесності відповідні особи притягуються до відповідальності відповідно до законодавства та діючих у ЦДПУ імені Володимира Винниченка положень та норм.</p>
--	--	--

6 – Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання й характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК–1. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.</p> <p>ЗК–2. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації з різних джерел, зокрема професійно-педагогічної, та формулювання логічних висновків.</p> <p>ЗК – 3. Дослідницько-праксеологічна. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.</p> <p>ЗК – 4. Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів.</p> <p>ЗК – 5. Громадянська компетентність. Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема учнів початкової школи; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України.</p>

	<p>ЗК – 6. Етична. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи).</p> <p>ЗК–7. Міжособистісної взаємодії. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань..</p> <p>ЗК–8. Адаптивна. Здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання молодших школярів, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами.</p> <p>ЗК–9. Здоров'язбережувальна компетентність. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в освітньому середовищі початкової школи та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя учнів.</p> <p>ЗК–10. Інформаційно-комунікаційна. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних завдань у професійній діяльності вчителя початкових класів й у повсякденному житті.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК–1. Предметна компетентність. Здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійно-наукових дисциплін, що є теоретичною основою побудови змісту освітніх галузей, визначених Держстандартом, задля усвідомлення їхньої реалізації в освітній галузі загалом та окремих змістових лініях зокрема.</p> <p>Види предметних компетентностей: філологічна, математична, технологічна, природничо-наукова, мистецька.</p> <p>ФК–1.1. Філологічна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу початкового курсу мови навчання, мови вивчення, іноземної мови, літературного читання та їхніх окремих змістових ліній. Складниками філологічної</p>

компетентності є лінгвістична, мовленнєва, літературознавча.

ФК–1.2. Математична компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих математичних знань і вмінь, що утворюють світоглядну, теоретичну та операційно-діяльнісну основу освітньої галузі «Математика». Складниками математичної компетентності є арифметична, логічна, алгебраїчна, геометрична та тотожних перетворень.

ФК–1.3. Технологічна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих проектно-технологічних знань, умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту освітньої галузі «Технології» загалом та окремих його змістових ліній. Складниками технологічної компетентності є: ІКТ-компетентність, компетентності з техніки обробки матеріалів, технічної творчості, декоративно-ужиткового мистецтва та самообслуговування.

ФК–1.4. Природничо-наукова компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих природничо-наукових знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту природознавчого матеріалу відповідної освітньої галузі початкової та дошкільної освіти. Складниками природничо-наукової компетентності є астрономічна, географічна, землезнавча, біологічна (ботанічна, зоологічна, анатомічна, фізіологічна), екологічна, валеологічна.

ФК–1.5. Мистецька компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих мистецьких знань, умінь і навичок, які становлять теоретичну та діяльнісно-технологічну основу освітньої галузі «Мистецтво» загалом та окремих його змістових ліній. Складниками мистецької компетентності є музична, образотворча, мистецько-синтетична.

ФК–2. Психологічна компетентність. Здатність до розвитку учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку та молодших школярів.

ФК–3. Педагогічна компетентність. Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу в дошкільній та початковій ланках освіти. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку та молодших школярів. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості у дітей раннього і дошкільного віку та молодших школярів. Складниками педагогічної компетентності є дидактична, виховна,

організаційна.

ФК–3.1. Дидактична. Здатність випускника (майбутнього вчителя, вихователя) вирішувати стандартні та проблемні професійні завдання, що виникають в освітній практиці початкової школи, на основі сформованих знань про теоретичні засади побудови змісту і процесу навчання молодших учнів, у тому числі ґрунтовних знань про сучасні теорії навчання, гнучкого володіння методами навчання; спроможність обґрунтовано обирати прийоми, засоби, технології, форми організації навчання, адекватні дидактичній ситуації.

ФК–3.2. Виховна. Здатність випускника до здійснення виховної діяльності з молодшими школярами та дітьми раннього, старшого дошкільного віку; здатність до планування, проектування й аналізу виховного процесу початкової школи як цілісної педагогічної системи, яка включає мету, завдання, зміст, методи, прийоми, педагогічні засоби, форми організації діяльності вихователя й вихованців; спрямованість на досягнення відповідних результатів; здатність ефективно використовувати виховний потенціал уроків і занять з учнями та вихованцями в позаурочний час тощо.

ФК–3.3. Організаційна. Здатність до організації навчально-виховного процесу в початковій школі та в дошкільному навчально-виховному закладі, до систематичного підвищення професійно-педагогічної кваліфікації.

ФК–4. Методична компетентність. Здатність ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні завдання під час навчання учнів освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти. Методична компетентність ґрунтується на теоретичній і практичній готовності до проведення уроків за різними навчальними комплектами, що виявляється в сформованості системи дидактико-методичних знань і вмінь з окремих розділів та тем курсу, окремих етапів навчання й досвіду їх застосування та наявності емоційно-ціннісного ставлення до діяльності щодо навчання учнів предмета.

Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості ("Я" дитини і його місце в довкіллі).

Види методичної компетентності (МК) визначаються відповідно до предметів, що вивчаються у початковій школі, наприклад: *СК–4.1.* – МК у навчанні учнів математики; *СК–4.2.* – МК у навчанні учнів української мови, *СК–4.3.* – МК у навчанні Освітньої галузі «Суспільствознавство» тощо.

Складники методичної компетентності:

ФК–4.1. Нормативна. Здатність учителя початкової

школи та вихователя дітей раннього та дошкільного віку користуватися нормативними документами та реалізовувати на практиці цілі і завдання навчання предмета/освітньої галузі в початковій школі.

ФК–4.2. Варіативна. Здатність учителя та вихователя дітей раннього та дошкільного віку працювати за будь-яким навчально-методичним комплектом, здатність обирати найефективніший навчально-методичний комплект для досягнення цілей і завдань навчання предмета/освітньої галузі в початковій школі та ДНЗ, визначених Державним стандартом, навчальною програмою, Базовим компонентом дошкільної освіти.

ФК–4.3. Спеціально-методична. Здатність до навчання молодших школярів та дітей дошкільного віку будь-яких елементів змісту програм.

ФК–4.4. Контрольно-оцінювальна. Здатність до реалізації критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи; здатність дотримуватись Державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів початкової школи, визначених програмою.

ФК–4.5. Проектувально-моделювальна. Здатність моделювати та організувати процес навчання предмета/освітньої галузі в початковій школі; спроможність учителя обирати необхідні засоби, форми і методи організації діяльності учнів та дітей дошкільного віку у процесі навчання та виховання.

ФК–4.6. Технологічна. Здатність упроваджувати сучасні навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід до навчання окремих питань певної освітньої галузі/предмета початкової школи.

ФК–5. Професійно-комунікативна компетентність (ПКК). Здатність актуалізувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, дітьми дошкільного віку, батьками, колегами.

Складники професійно-комунікативної компетентності вчителя початкової школи та вихователя дітей раннього і дошкільного віку:

ФК–5.1. Інтерактивна. Здатність педагога організувати ефективну спільну навчально-виховну діяльність і педагогічне спілкування; здатність співпрацювати для досягнення поставленої мети, знаходячи при цьому шляхи взаємодії зі всіма суб'єктами навчально-виховного середовища.

ФК–5.2. Соціально-комунікативна. Здатність учителя, вихователя в будь-якій педагогічній ситуації орієнтуватися на всіх учасників навчально-виховного середовища, приймати правильні рішення і, як наслідок,

	<p>досягати поставленої мети навчання й виховання.</p> <p>ФК–5.3. Технічна. Здатність викладача забезпечити процесуальний бік педагогічного спілкування; володіння технікою педагогічного спілкування з суб'єктами навчально-виховного середовища.</p> <p>ФК–5.4. Предметно-змістова. Володіння змістовим аспектом комунікації, термінологією, мовленнєвими конструкціями, що притаманні всім предметам, визначеним навчальним планом початкової школи та здатність до розв'язання певного кола питань у конкретній ситуації педагогічної діяльності вчителя початкової школи та вихователя дітей раннього та дошкільного віку.</p>
--	---

7 – Програмні результати навчання

<p>Знання та розуміння</p>	<p>ПРН1. Знати мету, завдання, зміст, методи, організаційні форми й засоби початкової освіти, суть процесів виховання, навчання й розвитку учнів початкової школи (педагогічна компетентність + ПКК). Знати структуру календарно-тематичного планування, особливості ведення журналу обліку успішності учнів. Знати специфіку виховної роботи на уроках та в позаурочний час.</p> <p>Знати, розуміти і визначати соціально-культурні передумови дошкільної освіти (педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби); знаходити типові ознаки і специфіку процесів виховання, навчання, освіти і розвитку дітей у ранньому і дошкільному віці.</p> <p>ПРН2. Знати зміст нормативних документів, що регламентують початкову освіту: Державного стандарту початкової освіти, навчальних програм предметів, які вивчаються в початковій школі, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. Інтерпретувати зміст і вимоги БКДО та варіативних програм дошкільної освіти, рекомендованих МОН України, обирати адекватні методики для їх забезпечення.</p> <p>Розуміти, описувати і аналізувати явища з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять і категорій.</p>
<p>Застосування знань та розумінь</p>	<p>ПРН3. Володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи, дітей дошкільного віку та стратегії їх урахування в процесі навчання, розвитку й виховання учнів. Складати психолого-педагогічну характеристику на учня та клас.</p> <p>ПРН4. Моделювати процес навчання учнів початкової школи певного предмета: розробляти проекти уроків та їхні фрагменти, методику роботи над окремими видами завдань, створювати методику підготовчої роботи, ознайомлення та формування уявлень і понять, вмінь та</p>

	<p>навичок з метою опанування учнями певних елементів змісту програми.</p> <p>ПРН5. Проводити моніторинг якості навчальних досягнень учнів з певної теми. Здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів згідно з критеріями оцінювання та у відповідності до Державних вимог до рівня навчальних досягнень учнів, визначених у програмі з певного предмету.</p> <p>ПРН6. Проводити уроки в початковій школі, аналізувати урок щодо досягнення його мети й завдань, оцінювати ефективність застосованих форм, методів, засобів і технологій.</p> <p>ПРН7. Проектувати зміст і методику проведення виховних заходів для учнів початкової школи.</p> <p>ПРН8 Використовувати засоби вербальної та невербальної комунікації задля підвищення рівня професійної культури майбутнього вчителя та вихователя дітей раннього та дошкільного віку.</p> <p>ПРН9.Проводити моніторинг якості навчальних досягнень учнів з певної теми. Здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів згідно з критеріями оцінювання та у відповідності до Державних вимог до рівня навчальних досягнень учнів, визначених у програмі з певного предмету.</p> <p>ПРН10. Вміння системно мислити, виявляти креативність у процесі формулювання принципово нових ідей, створювати педагогічні проекти та реалізувати їх.</p> <p>ПРН11.Вміння здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язування професійно-педагогічних ситуацій;.</p> <p>ПРН12. Організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.</p> <p>ПРН13. Прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітньо-виховного процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування, застосовуючи правила мовленнєвого етикету.</p> <p>ПРН14. Співпрацювати з батьками дітей, особами, які їх замінюють.</p> <p>ПРН15. Створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від соціально-культурно-економічного контексту.</p>
Формування суджень	<p>ПРН16. Вчитися упродовж життя й удосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.</p> <p>ПРН17. Аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій.</p>

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	<p>Науково-педагогічні працівники, що забезпечують підготовку студентів за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта та Дошкільна освіта» відповідають профілю і напряму дисциплін, що викладаються, мають необхідний науково-педагогічний стаж. До навчального процесу залучаються професіонали з досвідом дослідницької, управлінської, інноваційної, творчої роботи та роботи за фахом. Науковий рівень кваліфікації професорсько-викладацького складу, які забезпечують викладання дисциплін відповідає ліцензійним умовам та державним вимогам до акредитації зазначеної спеціальності</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Матеріально-технічне забезпечення дозволяє повністю забезпечити освітній процес протягом всього циклу підготовки за освітньою програмою. Стан приміщень засвідчено санітарно-технічними паспортами, що відповідають існуючим нормативним актам.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Основними джерелами інформаційного забезпечення професорсько-викладацького складу і студентів є наукова бібліотека з її фондами, методичний кабінет та електронні засоби інформації. Загальний обсяг фондів – 740253 (навчальної літератури – 435536, наукової літератури – 224597, художньої літератури – 80120).</p> <p>Для забезпечення самостійної роботи студентів університету створено навчально-методичну базу, загальним обсягом 200 Гб, електронних посібників, лекційних матеріалів, додаткової літератури. Велика кількість навчальних матеріалів (обсягом більше 200 Гб) розміщена в університетському хмарному сховищі, що дає студентам можливість користуватись електронними версіями лекцій та практичних з мобільних пристроїв та вдома.</p> <p>Створена та успішно функціонує система дистанційної освіти Moodle-ЦДПУ (moodle.kspu.kr.ua), де підготовлено більше 300 дистанційних навчальних курсів, зареєстровано всіх студентів університету. Найбільш успішним проектом (більше 30 млн. переглядів) по реалізації сучасних мультимедійних систем навчання є створення навчально-виховного середовища «Вікі ЦДПУ» (wiki.cuspu.edu.ua), до якого залучено студентів усіх факультетів університету. Більше 400 навчальних дисциплін мають електронні дистанційні мультимедійні версії.</p> <p>На основі системи Ірбіс створено й успішно функціонує електронний каталог наукової бібліотеки університету. Створено університетський репозитарій для розміщення наукових праць та методичних матеріалів викладачів університету.</p>

9 – Академічна мобільність

Національна кредитна мобільність	Передбачає можливість національної кредитної мобільності за деякими навчальними модулями, що забезпечують набуття загальних компетентностей
Міжнародна кредитна мобільність	Програма розвиває перспективи стажування та участі у науково-дослідних проектах та програмах академічної мобільності за кордоном

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОП

Шифр н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
1. Цикл загальної підготовки			
1.1. Нормативні дисципліни			
СГП 01	Українська мова за професійним спрямуванням	4	залік,екзамен
СГП 02	Історія та культура України	3	екзамен
СГП 03	Філософія	3	екзамен
СГП 04	Іноземна мова за професійним спрямуванням	6	залік,екзамен
СГП 05	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці	4	залік
2. Цикл професійної підготовки			
2.1. Дисципліни професійної підготовки			
2.1.1. Нормативні дисципліни			
ППП 01	Основи інформатики з елементами програмування та сучасні інформаційні технології навчання	5,5	залік,екзамен
ППП 02	Основи медичних знань та охорони здоров'я з основами валеології	3	залік
ППП 03	Анатомія і фізіологія з основами генетики	3	залік
ППП 04	Математика	5	екзамен
ППП 05	Основи природознавства та екології	4,5	екзамен, залік
ППП 06	Сучасна українська мова з практикумом	6	екзамен, екзамен
ППП 07	Сучасна російська мова з практикумом	3	екзамен
ППП 08	Практика усного і писемного мовлення (іноз. мова)	5	екзамен
ППП09.1	Загальна психологія	4	екзамен
ППП09.2	Вікова та педагогічна психологія	5,5	залік,екзамен
ППП09.3	Основи психодіагностики	3,5	залік
ППП10.1	Вступ до спеціальності	3	залік
ППП10.2	Історія педагогіки	3,5	екзамен
ППП10.3	Основи педагогіки та дидактики	6	залік,екзамен
ППП10.4	Теорія виховання	5	екзамен
ППП10.5	Методика виховної роботи	3	залік

ППП10.6	Основи наукових педагогічних досліджень	3,5	залік
ППП10.7	Основи педагогічної майстерності	4	залік
ППП10.8	Організація і управління в початковій освіті	3	залік
ППП10.9	Педагогічні технології в початковій школі	3	екзамен
ППП10.10	Основи інклюзивної педагогіки	3	залік
ППП 11	Дитяча література	4	екзамен
ППП12.1.1	Методика навчання української мови (в т.ч. каліграфії) та літературного читання	8	залік,екзамен
ППП12.1.2	Методика навчання російської мови	3	екзамен
ППП12.1.3	Методика навчання іноземної мови	3	екзамен
ППП 12.2	Методика навчання освітньої галузі «Математика»	5,5	екзамен
ППП 12.3	Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»	3,5	екзамен
ППП 12.4	Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»	3	екзамен
ППП12.5.1	Методика навчання основам здоров'я	3	залік
ППП12.5.2	Фізична культура з методикою навчання	3	залік
ППП12.6.1	Трудове навчання з практикумом	5	залік
ППП12.6.2	Методика навчання інформатики	3	екзамен
ППП12.7.1	Образотворче мистецтво з методикою навчання	4	екзамен
ППП12.7.2	Методика виховання та основи хореографії з методикою навчання	4	залік
ППП 12.8	Основи культури мовлення	3,5	залік
ППП 12.9	Оглядові лекції до ДА (1,5 кр.): психологія – 6 г., педагогіка – 6 г., методики – 12 г.	1,5	
Загальний обсяг нормативних компонент		162	22 заліки, 26 екзаменів
Вибіркові компоненти ОП			
2.1.2. Вибіркові дисципліни (вільний вибір студента)			
ВВС01	Одна дисципліна з переліку	3	залік
2.1.3. Вибіркові дисципліни (вільний вибір студента за спеціальністю «Дошкільна освіта»)			
Блок 1			
ВД 01.1	Педагогіка дошкільна	6	екзамен
ВД 02.1	Педагогічна творчість	3	залік
ВД 03.1	Історія дошкільної педагогіки	3,5	екзамен
ВД 04.1	Методика ознайомлення дошкільників з довкіллям	4,5	екзамен

ВД 05.1	Дошкільна лінгводидактика	4	екзамен
ВД 06.1	Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень	4	екзамен
ВД 07.1	Образотворче мистецтво з методикою керівництва в дошкільному закладі	3	екзамен
ВД 08.1	Теорія та методика фізичного виховання і валеологічної освіти	5,5	екзамен
ВД09.1	Теорія та методика музичного виховання в дошкільних закладах	3	залік
ВД 10.1	Художня праця та основи дизайну	3	залік
ВД 11.1	Теорія та методика співпраці з родинами	3,5	залік
ВД 12.1	Дитяча психологія	5	екзамен
ВД 13.1	Виразне читання	3	залік
Блок 2			
ВД 01.2	Актуальні питання дошкільної педагогіки	6	екзамен
ВД 02.2	Педагогічна творчість вихователя закладу дошкільної освіти	3	залік
ВД 03.2	Історія дошкільного виховання	3,5	екзамен
ВД 04.2	Основи довкілля в закладах дошкільної освіти	4,5	екзамен
ВД 05.2	Методика розвитку мовлення дітей дошкільного віку	4	екзамен
ВД 06.2	Формування математичної компетентності дошкільників	4	екзамен
ВД 07.2	Теорія та методика образотворчого мистецтва в закладах дошкільної освіти	3	екзамен
ВД 08.2	Особливості фізичного виховання у закладах дошкільної освіти	5,5	екзамен
ВД 09.2	Особливості музичного виховання у закладах дошкільної освіти	3	залік
ВД 10.2	Творча та конструкторська діяльність дошкільників	3	залік
ВД 11.2	Співпраця закладу дошкільної освіти з родинами дітей	3,5	залік
ВД 12.2	Психологія дитини дошкільного віку	5	екзамен
ВД 13.2	Основи теорії та методики виразного читання в закладах дошкільної освіти	3	залік
Загальний обсяг вибіркового компоненту		54	6 заліків, 8 екзаменів
2.2. Практична підготовка			
2.2.1. Нормативна частина			
ППІ 01	Навчальна практика (польова)	1,5	диф. залік
ППІ 02	Навчальна практика «Перші дні дитини в школі»	1,5	залік
ППІ 03	Виробнича практика (педагогічна у школі)	9	диф. залік

КР 01	Курсова робота з педагогіки або з психології	3	диф. залік
КР 02	Курсова робота з окремих методик початкової освіти	3	диф. залік
Загальний обсяг нормативних компонент		18	4 диф. залік; 1 залік
2.2.2. Вибіркова частина (за спеціальністю «Дошкільна освіта»)			
ПВ 01.1.	Виробнича практика (педагогічна в групах дошкільного віку) / Педагогічна практика у закладах дошкільної освіти	6	диф. залік
Загальний обсяг вибірових компонент		6	1 диф. залік
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	29 заліків; 5 диф. заліків; 34 екзамени; 2 державних кваліфікаційних екзаменів або захист кваліфікаційної роботи

2.2 Структурно-логічна схема ОП

Послідовність навчальної діяльності здобувача за семестрами

№ з/п	Назва навчальної дисципліни	Розподіл по семестрах							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1. Цикл загальної підготовки									
1.1. Нормативні дисципліни									
1.1.1.	Українська мова за професійним спрямуванням			+	+				
1.1.2.	Історія та культура України	+							
1.1.3.	Філософія			+					
1.1.4.	Іноземна мова за професійним спрямуванням	+	+						
1.1.5.	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці		+						
2. Цикл професійної підготовки									
2.1. Дисципліни професійної підготовки									
2.1.1. Нормативні дисципліни									
2.1.1.1.	Основи інформатики з елементами програмування та сучасні інформаційні технології навчання	+	+						
2.1.1.2.	Основи медичних знань та охорони здоров'я з основами валеології	+							
2.1.1.3.	Анатомія і фізіологія з основами генетики	+							

2.1.1.4.	Математика		+						
2.1.1.5.	Основи природознавства та екології	+	+						
2.1.1.6.	Сучасна українська мова з практикумом	+	+						
2.1.1.7.	Сучасна російська мова з практикумом					+			
2.1.1.8.	Практика усного і писемного мовлення (іноз. мова)				+				
2.1.1.9.	Загальна психологія	+							
2.1.1.10.	Вікова та педагогічна психологія		+	+					
2.1.1.11.	Основи психодіагностики				+				
2.1.1.12.	Вступ до спеціальності	+							
2.1.1.13.	Історія педагогіки						+		
2.1.1.14.	Основи педагогіки та дидактика		+	+					
2.1.1.15.	Теорія виховання				+				
2.1.1.16.	Методика виховної роботи					+			
2.1.1.17.	Основи наукових педагогічних досліджень					+			
2.1.1.18.	Основи педагогічної майстерності			+					
2.1.1.19.	Організація і управління в початковій освіті								+
2.1.1.20.	Педагогічні технології в початковій школі							+	
2.1.1.21.	Основи інклюзивної педагогіки								+
2.1.1.22.	Дитяча література		+						
2.1.1.23.	Методика навчання української мови (у т.ч. каліграфії) та літературного читання					+	+		
2.1.1.24.	Методика навчання російської мови						+		
2.1.1.25.	Методика навчання іноземної мови							+	
2.1.1.26.	Методика навчання освітньої галузі "Математика"						+		
2.1.1.27.	Методика навчання освітньої галузі "Природознавство"						+		
2.1.1.28.	Методика навчання освітньої галузі "Суспільствознавство"					+			
2.1.1.29.	Методика навчання основам здоров'я						+		
2.1.1.30.	Фізична культура з методикою навчання							+	
2.1.1.31.	Трудове навчання з практикумом				+				
2.1.1.32.	Методика навчання інформатики							+	
2.1.1.33.	Образотворче мистецтво з методикою навчання				+				
2.1.1.34.	Методика виховання та основи хореографії з методикою навчання			+					
2.1.1.35.	Основи культури мовлення			+					
2.1.1.36.	Оглядові лекції до ДА (1,5 кр.): психологія – 6 г., педагогіка – 6 г., методики – 12 г.								+
2.1.2. Вибіркові дисципліни (вільний вибір студента)									
2.1.2.1.	Одна дисципліна з переліку				+				
2.1.3. Вибіркові дисципліни (вільний вибір студента за спеціальністю «Дошкільна освіта»)									
Блок 1									
2.1.3.1.	Педагогіка дошкільна					+			

2.1.3.2.	Педагогічна творчість				+				
2.1.3.3.	Історія дошкільної педагогіки							+	
2.1.3.4.	Методика ознайомлення дошкільників з довкіллям					+			
2.1.3.5.	Дошкільна лінгводидактика								+
2.1.3.6.	Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень							+	
2.1.3.7.	Образотворче мистецтво з методикою керівництва в дошкільному закладі								+
2.1.3.8.	Теорія та методика фізичного виховання і валеологічної освіти				+				
2.1.3.9.	Теорія та методика музичного виховання в дошкільних закладах						+		
2.1.3.10.	Художня праця та основи дизайну							+	
2.1.3.11.	Теорія та методика співпраці з родинами								+
2.1.3.12.	Дитяча психологія			+					
2.1.3.13.	Виразне читання						+		
Блок 2									
2.1.3.1.	Актуальні питання дошкільної педагогіки					+			
2.1.3.2.	Педагогічна творчість вихователя закладу дошкільної освіти				+				
2.1.3.3.	Історія дошкільного виховання							+	
2.1.3.4.	Основи довкілля в закладах дошкільної освіти					+			
2.1.3.5.	Методика розвитку мовлення дітей дошкільного віку								+
2.1.3.6.	Формування математичної компетентності дошкільників							+	
2.1.3.7.	Теорія та методика образотворчого мистецтва в закладах дошкільної освіти								+
2.1.3.8.	Особливості фізичного виховання у закладах дошкільної освіти				+				
2.1.3.9.	Особливості музичного виховання у закладах дошкільної освіти						+		
2.1.3.10.	Творча та конструкторська діяльність дошкільників							+	
2.1.3.11.	Співпраця закладу дошкільної освіти з родинами дітей								+
2.1.3.12.	Психологія дитини дошкільного віку			+					
2.1.3.13.	Основи теорії та методики виразного читання в закладах дошкільної освіти						+		
2.2. Практична підготовка									
2.2.1. Нормативна частина									
2.2.1.1.	Навчальна практика (польова)		+						
2.2.1.2.	Навчальна практика «Перші дні дитини в школі»					+			
2.2.1.3.	Виробнича практика (педагогічна у школі)								+
2.2.1.4.	Курсова робота з педагогіки або з психології						+		

2.2.1.5.	Курсова робота з окремих методик початкової освіти								+
Атестація									
1.	Державний кваліфікаційний екзамен з педагогіки, психології дошкільної та початкової освіти або захист кваліфікаційної роботи								
2.	Державний кваліфікаційний екзамен з фахових методик дошкільної та початкової освіти або захист кваліфікаційної роботи								

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників, що навчаються за освітньо-професійною програмою Початкова освіта та Дошкільна освітаспеціальності⁰¹³ Початкова освітапершого (бакалаврського) рівня вищої освіти, проводиться у формі двох державних кваліфікаційних екзаменів: 1) державного кваліфікаційного екзамену (або захист кваліфікаційної роботи)з педагогіки, психології дошкільної та початкової освіти; 2) державного кваліфікаційного екзамену (або захист кваліфікаційної роботи)із фахових методик дошкільної та початкової освітита завершується отриманням документа встановленого зразка про присудження студенту ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр освіти. Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти. Вихователь дітей раннього та дошкільного віку.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

6. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19/page>.
3. Класифікатор професій: ДК 003:2010. – Чинний від 2010-11-01. – (Національний класифікатор України).
4. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти. Затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п/page>.
5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України протокол від 29.03.2016 № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/metodichni-rekomendacziyi.html>.
6. Міжнародна стандартна класифікація освіти (ISCED – 97: International Standard Classification of Education/UNESCO, Paris).
7. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» від 01.06.2016 №600.
8. Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
9. Національний освітній глосарій: вища освіта / [авт.-уклад. В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова]; за ред. В. Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Пляди», 2014. – 100 с. ISBN 978-966-2432-22-0.
10. Перелік спеціальностей, що поєднуються з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями, за якими здійснюється підготовка педагогічних працівників на першому (бакалаврському), другому (магістерському) рівнях вищої освіти: додаток №1 до Наказу Міністерства освіти і науки України №600 від 01.06.2016 р.
11. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах). Затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248945529>.
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій».
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.15 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
14. Рашкевич Ю. Компетентнісний підхід у побудові освітніх програм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/2014-05-30-14-56->

19/prezentatsii/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=31:kompetentnistnyi-pidkhid-u-pobudovi-osvitnikh-prohram&start=20.

15. Розроблення освітніх програм: метод. рекомендації / авт.: В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова; за ред. В. Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
16. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2006. – 35 с. ISBN 966-7043-96-7.
17. Структури кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти (The frame work of qualifications for the European Higher Education Area).
18. Стандарт вищої освіти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/osvita/vyscha-osvita/1719-2>.
19. Структури ключових компетенцій, які розглядаються як необхідні для всіх усупільстві, заснованому на знаннях (Key Competences for Life longlearning): A European Reference Framework –IMPLEMENTATION OF «EDUCATION AND TRAINING 2010», Work programme, Working Group B «Key Competences», 2004.

